

Βρυξέλλες, 6 Δεκεμβρίου 2021
(OR. en)

14750/21

SOC 724
EMPL 541
GENDER 128
ANTIDISCRIM 109

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 13976/21 + COR 1

Θέμα: Ο αντίκτυπος της τεχνητής νοημοσύνης στην ισότητα των φύλων στην αγορά εργασίας
– Συμπεράσματα του Συμβουλίου

Διαβιβάζονται συνημμένως στις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για το ανωτέρω θέμα, όπως εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο EPSCO κατά τη σύνοδο της 6ης Δεκεμβρίου 2021.

Ο αντίκτυπος της τεχνητής νοημοσύνης στην ισότητα των φύλων στην αγορά εργασίας

Συμπεράσματα του Συμβουλίου¹

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι:

1. Η ισότητα των φύλων και τα ανθρώπινα δικαιώματα βρίσκονται στο επίκεντρο των ευρωπαϊκών αξιών και η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών αποτελεί θεμελιώδη αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία κατοχυρώνεται στις Συνθήκες και αναγνωρίζεται στο άρθρο 23 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με το άρθρο 8 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η Ένωση επιδιώκει, σε όλες τις δράσεις της, να εξαλείψει τις ανισότητες και να προαγάγει την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών.
2. Για να εξασφαλιστεί εμπράκτως η πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην εργασία, το άρθρο 157 της ΣΛΕΕ επιτρέπει επίσης στα κράτη μέλη να διατηρούν ή να θεσπίζουν μέτρα θετικής δράσης. Σκοπός των μέτρων αυτών είναι να προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα προκειμένου να διευκολύνουν το λιγότερο εκπροσωπούμενο φύλο στην άσκηση μιας επαγγελματικής δραστηριότητας ή να προλαμβάνουν ή να αντισταθμίζουν τα μειονεκτήματα που αντιμετωπίζει στην επαγγελματική σταδιοδρομία. Το άρθρο 157 της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να εξασφαλίζουν την εφαρμογή της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας.
3. Η ισότητα των φύλων, η ασφαλής και ευπροσάρμοστη απασχόληση και η ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής αναγνωρίζονται στις αρχές 2, 5 και 9 του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Στο σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων τονίζεται ότι, για να έχει απασχόληση τουλάχιστον το 78 % του πληθυσμού ηλικίας 20 έως 64 ετών έως το 2030, η Ευρώπη πρέπει να προσπαθήσει να μειώσει τουλάχιστον κατά το ήμισυ το χάσμα μεταξύ των φύλων στην απασχόληση σε σύγκριση με το 2019.

¹ Τα συμπεράσματα εκπονήθηκαν στο πλαίσιο της επισκόπησης της εφαρμογής της πλατφόρμας δράσης του Πεκίνου, με ιδιαίτερη αναφορά στον κρίσιμο τομέα προβληματισμού ΣΤ (Γυναίκες και Οικονομία).

4. Οι πολιτικές για την ισότητα των φύλων αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για την έξυπνη και βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, καθώς και προϋπόθεση για τη δημιουργία οικονομικής άνθησης, ανταγωνιστικότητας και πλήρους απασχόλησης, όπως και για την επίτευξη κοινωνικής συνοχής, συμμετοχικότητας και ευημερίας. Ταυτόχρονα, η συρρίκνωση του εργατικού δυναμικού ως αποτέλεσμα των δημογραφικών εξελίξεων εντός της ΕΕ καθιστά αναγκαία την προσέλκυση και τη διατήρηση εργαζομένων υψηλής εξειδίκευσης, ιδίως γυναικών, στην αγορά εργασίας, περιλαμβανομένου του τομέα των ΤΠΕ, με εντατικότερη καταπολέμηση τόσο του οριζόντιου όσο και του κάθετου διαχωρισμού με βάση το φύλο.
5. Η ψηφιοποίηση και οι νέες τεχνολογίες, περιλαμβανομένης της τεχνητής νοημοσύνης (ΤΝ), μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στην επιτάχυνση της προόδου προς την πλήρη και ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας. Οι αλλαγές στα μοντέλα εργασίας που προκάλεσε η κρίση της νόσου COVID-19 και η επακόλουθη αύξηση των ψηφιοποιημένων και βασιζόμενων στην ΤΝ λύσεων ανέδειξαν τη σημασία της εξέτασης του ζητήματος της ψηφιοποίησης, ιδίως της ΤΝ, στο πλαίσιο της ισότητας των φύλων.
6. Η τεχνητή νοημοσύνη είναι ένα σπουδαίο εργαλείο ψηφιακού μετασχηματισμού και βασική κινητήρια δύναμη αλλαγής και καινοτομίας, περιλαμβανομένων νέων μορφών εργασίας και κοινωνικής ένταξης, και μπορεί να έχει διαφορετικό αντίκτυπο στις γυναίκες σε σύγκριση με τους άνδρες. Είναι σημαντικό να αναλυθούν οι συνέπειες των νέων μορφών εργασίας με βάση τη διάσταση του φύλου· να απελευθερωθεί το πλήρες δυναμικό των γυναικών στον τομέα αυτό· και να εξασφαλιστεί ότι γυναίκες και άνδρες μπορούν να επωφεληθούν εξίσου από τις ευκαιρίες που δημιουργεί η χρήση της τεχνητής νοημοσύνης σε διάφορους τομείς του κόσμου της εργασίας, μεταξύ άλλων στην εργασία σε πλατφόρμες. Τόσο οι γυναίκες όσο και οι άνδρες πρέπει επίσης να προστατεύονται από πιθανούς κινδύνους. Για παράδειγμα, πρέπει να εκτιμηθεί ο κίνδυνος αδιαφανούς λήψης αποφάσεων και αλγοριθμικών διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού και να προβλεφθούν λύσεις για την πρόληψη κάθε παραβίασης των αξιών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ, που περιλαμβάνουν την απαγόρευση των διακρίσεων και την ισότητα των φύλων.

7. Όπως έχει τονίσει η Επιτροπή στη στρατηγική της για την ισότητα των φύλων 2020-2025, «η τεχνητή νοημοσύνη έχει αποκτήσει στρατηγική σημασία και συνιστά βασικό μοχλό της οικονομικής προόδου και, ως εκ τούτου, οι γυναίκες πρέπει να συμμετέχουν στην οικονομική ανάπτυξη ως ερευνήτριες, προγραμματίστριες και χρήστριες. Η τεχνητή νοημοσύνη, αν και μπορεί να προσφέρει λύσεις σε πολλές κοινωνικές προκλήσεις, ενέχει τον κίνδυνο να εντείνει τις ανισότητες μεταξύ των φύλων. Οι αλγόριθμοι και η συναφής μηχανική μάθηση, αν δεν χαρακτηρίζονται από επαρκή διαφάνεια και αρτιότητα, κινδυνεύουν να διαιωνίσουν, να διευρύνουν ή να επιτείνουν τις έμφυλες προκαταλήψεις οι οποίες ενδέχεται να μην υποπίπτουν στην αντίληψη των προγραμματιστών ή να απορρέουν από επιλογή συγκεκριμένων δεδομένων.»
8. ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ τη Λευκή Βίβλο της Επιτροπής με τίτλο «Τεχνητή Νοημοσύνη – Η ευρωπαϊκή προσέγγιση της αριστείας και της εμπιστοσύνης», η οποία ζητεί δεοντολογική και αξιόπιστη ανάπτυξη και χρήση της ΤΝ σε ολόκληρη την οικονομία της ΕΕ.
9. ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ την έκθεση του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) με τίτλο «Τεχνητή νοημοσύνη, εργασία σε πλατφόρμες και ισότητα των φύλων», η οποία παρουσιάζει τους σημαντικούς τρόπους με τους οποίους η αυξανόμενη χρήση της βασισμένης στην ΤΝ τεχνολογίας επηρεάζει την ισότητα των φύλων στην αγορά εργασίας, περιλαμβανομένων των όρων εργασίας, των μοντέλων εργασίας και της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για γυναίκες και άνδρες που εργάζονται μέσω πλατφόρμας, και η οποία περιγράφει τις κυριότερες ρυθμιστικές προκλήσεις σε αυτούς τους τομείς.

ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ, σύμφωνα με τις αρμοδιότητές τους και λαμβανομένων υπόψη των εθνικών περιστάσεων και του ρόλου και της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων:

10. Να λάβουν συγκεκριμένα μέτρα για να βελτιώσουν την ευαισθητοποίηση σε θέματα ισότητας των φύλων στην έρευνα για την τεχνητή νοημοσύνη και σε όλους τους τομείς όπου σχεδιάζεται, αναπτύσσεται και χρησιμοποιείται η ΤΝ, και για να ενισχύσουν τις προσπάθειες όλων των σχετικών φορέων να υιοθετήσουν πολυεπιστημονική προσέγγιση στην έρευνα για την ΤΝ.
11. Να εξετάσουν τις ανάγκες των ατόμων που εργάζονται σε πλατφόρμες στο πλαίσιο μέτρων για τον μετριασμό των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19 στην οικονομία και την κοινωνία και στους αυτοαπασχολούμενους, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις εργαζόμενες σε πλατφόρμες.
12. Να εντείνουν τις προσπάθειές τους για να επιτευχθεί ισόρροπη εκπροσώπηση γυναικών και ανδρών σε επαγγέλματα που σχετίζονται με τη δημιουργία και την ανάπτυξη εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης και στην έρευνα για την ΤΝ. Οι υπό εξέταση δραστηριότητες μπορεί να περιλαμβάνουν:
 - α) Ενθάρρυνση των κοριτσιών και των νέων γυναικών, περιλαμβανομένων όσων προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα, για να μάθουν ψηφιακές δεξιότητες και να αποκτήσουν επαρκείς γνώσεις προγραμματισμού κατά τη διάρκεια της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και κατάρτισης, και στήριξη των κοριτσιών και των νέων γυναικών για να ενισχύουν αυτές τις ικανότητές τους, με στόχο τη μείωση του ψηφιακού χάσματος μεταξύ των φύλων στα επόμενα στάδια της ζωής·
 - β) Ενθάρρυνση των κοριτσιών και των νέων γυναικών, περιλαμβανομένων όσων προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα, για να επιλέγουν εκπαίδευση, κατάρτιση και επαγγελματική σταδιοδρομία στους τομείς STEM², μεταξύ άλλων στις ΤΠΕ και την τεχνητή νοημοσύνη, και παροχή σε αυτές των απαραίτητων πόρων και της αναγκαίας στήριξης, καθώς και προώθηση των γυναικείων προτύπων στον τομέα αυτό·

² Φυσικές επιστήμες, τεχνολογία, μηχανική και μαθηματικά.

- γ) Ενσωμάτωση πτυχών δεοντολογίας και ισότητας των φύλων στους τομείς σπουδών STEM και στα προγράμματα σπουδών τεχνητής νοημοσύνης, με στόχο μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση όσον αφορά τη διάσταση της ισότητας·
- δ) Συνέχιση της έρευνας για την ανάπτυξη και τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάγκη για ανθρώπινη εποπτεία· στις νομικές συνέπειες, μεταξύ άλλων τον αντίκτυπο σε θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες· και στις κοινωνικές πτυχές, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ισότητα των φύλων· καθώς και στις δεοντολογικές πτυχές και τον κίνδυνο διακρίσεων·
- ε) Στήριξη της επανειδίκευσης, της αναβάθμισης δεξιοτήτων και της διά βίου μάθησης για τις γυναίκες και τους άνδρες, με στόχο να τους παρέχονται οι προηγμένες ψηφιακές δεξιότητες που απαιτούνται σε πολλές θέσεις εργασίας· να καταστούν οι σταδιοδρομίες στους τομείς της επιστήμης των δεδομένων και της τεχνητής νοημοσύνης πιο προσιτές σε όλες και όλους· και να μειωθούν οι ανισότητες στις ψηφιακές δεξιότητες, μεταξύ άλλων με στόχο να εξασφαλίζονται ίσες ευκαιρίες κατά τη μετάβαση σε νέες θέσεις εργασίας·
- στ) Λήψη συγκεκριμένων μέτρων για την πρόληψη και την καταπολέμηση των διακρίσεων, συμπεριλαμβανομένης της παρενόχλησης, στα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα και στους εργασιακούς χώρους, ιδίως σε τομείς όπου σχεδιάζεται, αναπτύσσεται και χρησιμοποιείται η τεχνητή νοημοσύνη·
- ζ) Λήψη συγκεκριμένων μέτρων για τη διευκόλυνση της κατάλληλης ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής των εργαζομένων σε οργανισμούς που αναπτύσσουν τεχνητή νοημοσύνη, καθώς και σε οργανισμούς, περιλαμβανομένων των επιγραμμικών πλατφορμών, που χρησιμοποιούν ψηφιακή αυτοματοποίηση για σκοπούς διαχείρισης·
- η) Αντιμετώπιση του φαινομένου της γυάλινης οροφής³ σε εργασιακούς χώρους και επιχειρήσεις, μεταξύ άλλων με μέτρα που εξασφαλίζουν ότι η ΤΝ δεν διαιωνίζει την ύπαρξη της γυάλινης οροφής, ούτε κατά το στάδιο της πρόσληψης·

³ Τεχνητά κωλύματα και αόρατοι φραγμοί που εμποδίζουν την πρόσβαση των γυναικών σε ανώτερες θέσεις λήψης αποφάσεων και διευθυντικές θέσεις σε έναν οργανισμό, δημόσιο ή ιδιωτικό, και σε όλα τα πεδία (EIGE, 2021).

- θ) Επιδίωξη να διασφαλιστεί ότι η τεχνητή νοημοσύνη, όταν χρησιμοποιείται για τη διαχείριση ανθρώπινων πόρων, προάγει τη διαφάνεια και την ισότητα των φύλων, ιδίως όσον αφορά τις αμοιβές, την κατάρτιση, τη δυνατότητα επαγγελματικής εξέλιξης και την πρόοδο της σταδιοδρομίας.
 - ι) Βελτίωση των όρων εργασίας μεταξύ του αόρατου εργατικού δυναμικού πίσω από την τεχνητή νοημοσύνη⁴, εκ των οποίων περισσότερες από τις μισές είναι γυναίκες· εντοπισμός των υφιστάμενων ανισοτήτων στο πλαίσιο αυτό· και επιδίωξη να εξαιρεθεί η μισθολογική διαφορά μεταξύ των φύλων καθώς και άλλες μορφές ανισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της ΤΝ· και
 - ια) Διενέργεια έρευνας σχετικά με τρόπους με τους οποίους η χρήση της ΤΝ μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση των όρων εργασίας και στη μείωση του φόρτου δραστηριοτήτων ρουτίνας σε τομείς όπως οι προσωπικές και οικιακές υπηρεσίες, η υγειονομική περίθαλψη και η εκπαίδευση.
13. Να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για την εξασφάλιση αλγοριθμικής διαφάνειας (ευαισθητοποίηση στο θέμα των αλγορίθμων)⁵ κατά τη χρήση της ΤΝ. Τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν μπορεί να περιλαμβάνουν τα εξής:
- α) Εξασφάλιση ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων στον σχεδιασμό αλγορίθμων, ιδίως όσων προορίζονται για διαδικασίες απασχόλησης και λήψη αποφάσεων, μεταξύ άλλων με την αντιμετώπιση του προβλήματος των ιστορικά μεροληπτικών εισερχόμενων δεδομένων, διασφαλίζοντας παράλληλα επαρκές επίπεδο ανθρώπινης εποπτείας και ελέγχου, μεταξύ άλλων κατά το στάδιο της πρόσληψης και κατά την αξιολόγηση των επιδόσεων και της συμπεριφοράς.

⁴ Σήμερα, οι γυναίκες και ορισμένες περιθωριοποιημένες ομάδες εξακολουθούν να προσφέρουν σημαντική προστιθέμενη αξία στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης· ωστόσο, η συμβολή τους υποτιμάται δυσανάλογα σε σχέση με τις γνώσεις στη δημιουργία των οποίων συμβάλλουν. Ο κλάδος της τεχνητής νοημοσύνης δεν περιλαμβάνει μόνο θέσεις εργασίας για εργαζόμενους υψηλής ειδίκευσης, αλλά και θέσεις εργασίας με χαμηλές αμοιβές. Γυναίκες και άνδρες που εργάζονται σε αυτές τις θέσεις γενικά αποκαλούνται το αόρατο εργατικό δυναμικό πίσω από την τεχνητή νοημοσύνη και εκτελούν υποστηρικτικά καθήκοντα στην εκπαίδευση των αλγορίθμων για μηχανομάθηση (π.χ. επισημάνση δεδομένων) (EIGE, 2021).

⁵ Η διαφάνεια των αλγορίθμων αποτελεί σημαντική εγγύηση λογοδοσίας και δικαιοσύνης κατά τη λήψη αποφάσεων. Από διάφορες εφαρμογές ΤΝ έως την κατάταξη των αποτελεσμάτων στις μηχανές αναζήτησης, οι αλγόριθμοι ρυθμίζουν τον τρόπο με τον οποίο έχουμε πρόσβαση σε πληροφορίες στο διαδίκτυο, με ευρύτερες συνέπειες για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις σε τομείς όπως οι επιγραμματικές πλατφόρμες. Η εις βάθος κατανόηση της διαφάνειας των αλγορίθμων είναι καίριας σημασίας για την τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής. Η διαφάνεια των αλγορίθμων ενισχύει επίσης την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις πιθανές δυσμενείς επιπτώσεις των αλγορίθμων τεχνητής νοημοσύνης στην κοινωνική δυναμική (στην προκειμένη περίπτωση στις σχέσεις εξουσίας μεταξύ γυναικών και ανδρών) (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020).

- β) Προώθηση της διαφάνειας στην παρακολούθηση και αξιολόγηση των αλγορίθμων, καθώς και της διαφάνειας των κριτηρίων που χρησιμοποιούνται στην αλγοριθμική διαχείριση της κατανομής εργασίας και της ανάθεσης καθηκόντων σε εργασιακά περιβάλλοντα, με στόχο τη βελτίωση των πληροφοριών που διατίθενται στα άτομα των οποίων τα δικαιώματα και τα συμφέροντα ενδέχεται να επηρεάζονται από την αλγοριθμική διαχείριση και τη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης και της ισοτιμίας ανδρών και γυναικών·
- γ) Αύξηση της ευαισθητοποίησης των εργαζομένων, των εκπροσώπων τους και των αρμόδιων εθνικών αρχών όσον αφορά τον ρόλο που διαδραματίζουν οι αλγόριθμοι στη διαχείριση της εργασίας και εξασφάλιση πρόσβασης σε σχετικές πληροφορίες· και
- δ) Πρόληψη της λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισης των εργαζομένων με ευθύνες φροντίδας λόγω παράλειψης να συνεκτιμηθούν δεόντως οι ευθύνες αυτές κατά τον σχεδιασμό αλγορίθμων για την ανάθεση εργασιακών καθηκόντων.
14. Να συνεχίσουν να αναλύουν το εθνικό θεσμικό και νομικό πλαίσιο για την εργασία σε πλατφόρμες, λαμβάνοντας υπόψη τον σημαντικό ρόλο της τεχνητής νοημοσύνης εν προκειμένω· να μεριμνήσουν ώστε η ανάλυση αυτή να περιλαμβάνει τη διάσταση του φύλου· και να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στην αποτίμηση των νομικών κενών και της ανασφάλειας δικαίου όσον αφορά το καθεστώς απασχόλησης των ατόμων που εργάζονται σε πλατφόρμες, προκειμένου να βελτιωθούν οι όροι εργασίας τους και να αποφευχθεί η αύξηση των επισφαλών μορφών εργασίας, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την ετερογένεια των πλατφορμών.
15. Να εντείνουν τις προσπάθειες εφαρμογής της σύστασης του Συμβουλίου 2019/C 387/01 σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία για τους εργαζομένους και τους αυτοαπασχολούμενους.
16. Να λάβουν συγκεκριμένα μέτρα για την πρόληψη των διακρίσεων και την αντιμετώπιση της μεροληψίας σε όλα τα συστήματα και τους αλγόριθμους ΤΝ.

ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ, σύμφωνα με τις αρμοδιότητές τους, και λαμβανομένων υπόψη των εθνικών συνθηκών των κρατών μελών και του ρόλου και της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων:

17. Να ενισχύσουν τη σύνδεση μεταξύ των πολιτικών της ΕΕ για την ισότητα των φύλων και των πολιτικών της ΕΕ για την ψηφιακή μετάβαση και να μεριμνήσουν για τη συστηματική ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις πολιτικές για την τεχνητή νοημοσύνη, με ιδιαίτερη έμφαση στην παρότρυνση των κοριτσιών και των γυναικών να συμμετάσχουν και να εργαστούν στον τομέα της έρευνας για την ΤΝ και σε όλους τους τομείς όπου η ΤΝ σχεδιάζεται, αναπτύσσεται και χρησιμοποιείται.
18. Να σχεδιάσουν, να εφαρμόσουν και να παρακολουθούν στοχευμένα μέτρα για να ξεπεραστούν τα έμφυλα στερεότυπα στο πλαίσιο της ΤΝ, με στόχο τη διασφάλιση της ισότητας των φύλων στον τομέα αυτό. Τα μέτρα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν:
 - α) Μέτρα για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης μέσω προώθησης της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων στην έρευνα, στην εκπαίδευση και την κατάρτιση και στην απασχόληση σε θέσεις που περιλαμβάνουν εργασία στον τομέα της ΤΝ. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην αύξηση της ευαισθητοποίησης των υπηρεσιών ανθρώπινων πόρων σχετικά με τα οφέλη από τη χρήση εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης στην εργασία τους, καθώς και σχετικά με τους δυνητικούς κινδύνους, με στόχο την πρόληψη και την αντιμετώπιση των έμφυλων προκαταλήψεων και ενδεχόμενων πρακτικών διακριτικής μεταχείρισης·
 - β) Μέτρα για τη στήριξη της παροχής κατάρτισης σχετικά με την ισότητα των φύλων και τα έμφυλα στερεότυπα για τους εμπειρογνώμονες στον τομέα της ΤΝ, περιλαμβανομένων ατόμων που συμμετέχουν στην έρευνα για την ΤΝ και στον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και τη χρήση της ΤΝ·
 - γ) Μέτρα για την προώθηση έρευνας και ανάπτυξης ευαισθητοποιημένης ως προς τη διάσταση του φύλου στους τομείς της τεχνητής νοημοσύνης και ειδικότερα στη μηχανομάθηση· και
 - δ) Μέτρα για την ανάπτυξη και διάδοση κατευθυντήριων γραμμών και εργαλείων για τη χρήση δεδομένων που λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου κατά την εκπαίδευση συστημάτων μηχανομάθησης.

19. Να ενισχύσουν τις συμπράξεις και τη συνεργασία με ομονοούσες χώρες, με τους κοινωνικούς εταίρους και με επιχειρήσεις και επιχειρηματικούς οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στον ψηφιακό τομέα, ιδίως την ΤΝ, περιλαμβανομένων των κλάδων ΤΠΕ και των εταιρειών ΜΜΕ και μέσω κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και κάθε άλλου σχετικού τομέα, μεταξύ άλλων της υγειονομικής περίθαλψης, της εκπαίδευσης, της μηχανικής, της οικονομίας και της γεωργίας, με σκοπό τη συστηματική προώθηση της ισότητας των φύλων εκ των έσω στο πλαίσιο της ψηφιοποίησης και ιδίως της ΤΝ.
20. Να εντείνουν τις προσπάθειές τους για τη συστηματική αντιμετώπιση της μεροληψίας των δεδομένων κατά τη συλλογή δεδομένων για την απασχόληση σε συναφή πλαίσια όπου χρησιμοποιείται ΤΝ, με στόχο να προληφθεί η διαιώνιση των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων στην αγορά εργασίας και πέραν αυτής· τα δεδομένα αυτά θα πρέπει να αναλύονται ανά φύλο και ηλικία, λαμβανομένης υπόψη της διατομεακής προοπτικής.
21. Να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την καταπολέμηση τόσο του οριζόντιου όσο και του κάθετου διαχωρισμού με βάση το φύλο στην αγορά εργασίας.

ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

22. Να συνεχίσει τις προσπάθειές της για την καταπολέμηση των έμφυλων στερεοτύπων σε τομείς που σχετίζονται με την τεχνητή νοημοσύνη.
23. Να συνεχίσει τις προσπάθειές της για να διασφαλίσει ότι οι πολιτικές για την ΤΝ σε επίπεδο ΕΕ λαμβάνουν υπόψη την πτυχή της ισότητας των φύλων στον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και τη χρήση της ΤΝ, δίνοντας παράλληλα ιδιαίτερη προσοχή στην ανάγκη να αποφευχθεί η διαιώνιση έμφυλων στερεοτυπικών παραδοχών.
24. Να μεριμνήσει για τη δέουσα περαιτέρω έρευνα σχετικά με τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και τη χρήση της ΤΝ από τη σκοπιά της ισότητας των φύλων, μεταξύ άλλων μέσω χρηματοδότησης, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις διατομεακές διακρίσεις, λαμβανομένης υπόψη της μελέτης του EIGE.

Έγγραφα αναφοράς

1. Διοργανικό έγγραφο της ΕΕ

Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_el.pdf

2. Νομοθεσία της ΕΕ

Οδηγία 2004/113/ΕΚ του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2004, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών. (ΕΕ L 373 της 21.12.2004, σ. 37)

Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 204 της 26.7.2006, σ. 23)

Οδηγία (ΕΕ) 2019/1158 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για τους γονείς και τους φροντιστές και την κατάργηση της οδηγίας 2010/18/ΕΕ του Συμβουλίου (ΕΕ L 188 της 12.7.2019, σ. 79)

Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17)

3. Συμβούλιο

Όλα τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ισότητα των φύλων και άλλα συναφή θέματα, συμπεριλαμβανομένων ιδίως των κάτωθι αναφερόμενων:

- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη μετάβαση σε αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς (7017/15)
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση των δεξιοτήτων των γυναικών και των ανδρών στην αγορά εργασίας της ΕΕ (6889/17)
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με ενισχυμένα μέτρα για να μειωθεί ο οριζόντιος διαχωρισμός με βάση το φύλο στην εκπαίδευση και την απασχόληση (15468/17)
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη γεφύρωση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων: κυριότερες πολιτικές και μέτρα (10349/19)
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομία της ευημερίας (13432/19)
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με οικονομίες ίσων ευκαιριών ως προς το φύλο στην ΕΕ: Η μελλοντική πορεία: Απολογισμός των 25 ετών εφαρμογής της πλατφόρμας δράσης του Πεκίνου (14938/19)
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση της ευεξίας στην εργασία (8688/20)
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την αντιμετώπιση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων: Αποτίμηση και καταμερισμός της αμειβόμενης εργασίας και της μη αμειβόμενης εργασίας φροντίδας (13584/20)
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τον κοινωνικοοικονομικό αντίκτυπο της νόσου COVID-19 στην ισότητα των φύλων (8884/21)

4. Τριάδα Προεδριών

Δήλωση της τριάδας Προεδριών σχετικά με την ισότητα των φύλων, την οποία υπογράφουν η Γερμανία, η Πορτογαλία και η Σλοβενία (Ιούλιος 2020)

5. Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Ανακοίνωση της Επιτροπής της 26ης Απριλίου 2017: «Πρωτοβουλία με στόχο τη στήριξη της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για τους εργαζόμενους γονείς και φροντιστές» [COM(2017) 252 final]

Ανακοίνωση με τίτλο «Σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση (2021-2027) Επαναπροσδιορίζοντας την εκπαίδευση και την κατάρτιση για την ψηφιακή εποχή», [COM(2020) 624 final]

Έκθεση του 2021 για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (6774/21)

Μια Ένωση ισότητας: Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025. 6678/20. [Κωδικός αναφοράς της Επιτροπής: COM(2020) 152 final]

Ανακοίνωση για μια ισχυρή Ευρώπη για δίκαιες μεταβάσεις. [COM(2020) 14 final]

Ανακοίνωση «Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο δεξιοτήτων για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα» [COM(2020) 274 final]

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2020): Labour Market and Wage Developments in Europe, Annual Review 2020 (Εξελίξεις ως προς την αγορά εργασίας και τους μισθούς στην Ευρώπη, ετήσια ανασκόπηση 2020). (ISSN 2443-6771)

Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (6649/21 + ADD 1 + ADD 2)

Λευκή Βίβλος για την Τεχνητή Νοημοσύνη – Η ευρωπαϊκή προσέγγιση της αριστείας και της εμπιστοσύνης [COM(2020) 65 final]

«Γνωμοδότηση με θέμα Τεχνητή νοημοσύνη – ευκαιρίες και προκλήσεις για την ισότητα των φύλων» (Συμβουλευτική επιτροπή για την ισότητα ευκαιριών γυναικών και ανδρών, 18 Μαρτίου 2020)

6. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ψήφισμα με τίτλο «Πλαίσιο για τις δεοντολογικές πτυχές της τεχνητής νοημοσύνης, της ρομποτικής και συναφών τεχνολογιών.» (P9_TA(2020)0275)

7. Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE)

«Gender Equality and the socio-economic impact of the COVID-19 pandemic» (Ισότητα των φύλων και κοινωνικοοικονομικές συνέπειες της πανδημίας COVID-19), 2021. (8878/21 ADD 1.)

«Artificial intelligence, platform work and gender equality» (Τεχνητή νοημοσύνη, εργασία σε πλατφόρμες και ισότητα των φύλων). 13976/21 ADD 1.

«Δείκτης ισότητας των φύλων για το 2020: Ψηφιοποίηση και το μέλλον της εργασίας», 2020. <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2020-digitalisation-and-future-work>

8. Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA)

Ποιότητα των δεδομένων και τεχνητή νοημοσύνη – μετριασμός της μεροληψίας και του σφάλματος για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων (2019)

#BigData: Διακριτική μεταχείριση στη λήψη αποφάσεων βάσει δεδομένων (2018)

9. Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας (Eurofound)

«Regulations to address work–life balance in digital flexible working arrangements»

(Κανονισμοί για την εξισορρόπηση επαγγελματικής και προσωπικής ζωής στις ψηφιακές, ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας), σειρά New forms of employment (Νέες μορφές απασχόλησης), 2020.

«Telework and ICT-based mobile work: Flexible working in the digital age», (Τηλεργασία και κινητή εργασία βάσει ΤΠΕ: ευέλικτη εργασία στην ψηφιακή εποχή), σειρά New forms of employment (Νέες μορφές απασχόλησης), 2020

https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef19032en.pdf

«Οικονομία των πλατφορμών: Εξελίσξεις κατά την κρίση της COVID-19)», 2020.

<https://www.eurofound.europa.eu/el/data/platform-economy/dossiers/developments-in-the-covid-19-crisis>

«Labour market change: Trends and policy approaches towards flexibilisation, Challenges and prospects in the EU series» (Αλλαγές στην αγορά εργασίας: τάσεις και προσεγγίσεις πολιτικής για την ελαστικοποίηση), σειρά Challenges and prospects in the EU (Προκλήσεις και προοπτικές στην ΕΕ), 2020.

10. Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

«Τηλεργασία και ισότητα των φύλων – προϋποθέσεις ώστε η τηλεργασία να μην οξύνει την άνιση κατανομή μεταξύ ανδρών και γυναικών της μη αμειβόμενης φροντίδας και των οικιακών εργασιών, και ώστε να αναδειχθεί σε μέσο προώθησης της ισότητας των φύλων.» SOC/662-EESC-2020.

11. Ηνωμένα Έθνη

Η Διακήρυξη και η Πλατφόρμα δράσης του Πεκίνου (ατζέντα των Ηνωμένων Εθνών για την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών)

Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW)

Στόχος βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) 5.4 της ατζέντας 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη

12. Άλλα

ΟΟΣΑ, «Women at the core of the fight against COVID-19 crisis» (Οι γυναίκες στο επίκεντρο της προσπάθειας για την καταπολέμηση της νόσου COVID-19), OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19). Έκδοση 1ης Απριλίου 2020

<https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/women-at-the-core-of-the-fight-against-covid-19-crisis-553a8269/#biblio-d1e2093>.

Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης CM/Rec(2019)1 για την πρόληψη και την καταπολέμηση του σεξισμού.

Συμπεράσματα της Προεδρίας της 6ης Δεκεμβρίου 2018 σχετικά με την ισότητα των φύλων, τη νεολαία και την ψηφιοποίηση (έγγρ. 15308/18)
